

लोक आयुक्त व उप लोक आयुक्त यांनी
सुनावणीसाठी नेमलेल्या दिनांकास संबंधित
वरिष्ठ अधिकाऱ्यांनी उपस्थित राहण्याबाबत

महाराष्ट्र शासन

सामान्य प्रशासन विभाग

शासन परिपत्रक क्रमांक : एलपीएल १०११/१३६/प्र.क्र.४२/२०११/१५,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक : २५ मार्च, २०११

वाचा :- शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग एलपीएल १०१०/प्र.क्र.१४/२०१०/ १५,
दिनांक २८ जानेवारी, २०१०.

शासन परिपत्रक :-

लोक आयुक्त व उप लोक आयुक्त यांच्या कार्यालयाकडून प्राप्त होणाऱ्या संदर्भाना विधीमंडळ कामकाजाप्रमाणे प्राथम्य देऊन त्यानुसार कार्यवाही करण्याबाबतच्या सूचना वेळोवेळी देण्यात आल्या आहेत. तसेच, लोक आयुक्त आणि उप लोक आयुक्त यांनी महाराष्ट्र लोक आयुक्त व उप लोक आयुक्त अधिनियम १९७१ च्या कलम ११ मधील तरतूदीनुसार एखाद्या प्रकरणाच्या संदर्भात सुनावणीसाठी मंत्रालयीन विभागाचे प्रधान सचिव/सचिव किंवा जिल्हाधिकारी यांना आमंत्रित केले जाते, त्यावेळी अशा संबंधित वरिष्ठ अधिकारी यांनी सुनावणीसाठी स्वतः उपस्थित राहणे आवश्यक आहे. यासंदर्भात यांपूर्वी अनेकदा सूचना दिल्यानंतर तसेच, समक्रमांकाच्या दिनांक २८ जानेवारी, २०१० च्या परिपत्रकाद्वारे विनिर्दिष्टपणे सूचना दिल्यानंतरदेखील या परिपत्रकामधील सूचनानुसार संबंधित वरिष्ठ अधिकारी सुनावणीस उपस्थित रहात नसल्याची बाब लोक आयुक्त यांनी शासनाच्या निर्दर्शनास आणली आहे. प्रधान सचिव/सचिव/जिल्हाधिकारी यांच्या नावाने नोटीस पाठवून देखील ते स्वतः सुनावणीसाठी हजर रहात नाहीत किंवा सुनावणीस हजर न राहण्याचे कारणसुद्धा कळवित नाहीत, अशा स्वरूपाच्या घटना नमूद करून संबंधित अधिकारी लोक आयुक्त व उप लोक आयुक्त यांच्या कार्यालयाचा हेतुपूर्वक अवमान करीत असल्याची बाब निर्दर्शनास आणून दिली आहे. तसेच, लोक आयुक्त व उप लोक आयुक्त अधिनियम १९७१ मधील कलम ११ (२) मधील तरतूदीनुसार अशा वर्तणूकीबद्दल कैदेची किंवा दंडाची शिक्षा सुद्धा दिली जाऊ शकते, ही बाब देखील लोक आयुक्त यांनी निर्दर्शनास आणली आहे.

२. लोक आयुक्त यांनी यासंदर्भात शासनाकडे व्यक्त केलेली तीव्र नाराजी विचारात घेऊन लोक आयुक्त व उप लोक आयुक्त यांच्यासमोरील सुनावणीसाठी वरिष्ठ अधिकारी यांनी उपस्थित राहण्यासंदर्भात खालील सूचना देण्यात येत आहेत :-

(अ) लोक आयुक्त व उप लोक आयुक्त यांच्याकडील सुनावणीच्या वेळी संबंधित मंत्रालयीन विभागाचे प्रधान सचिव/ सचिव यांना आमंत्रित केले असेल तर त्यांनी व्यक्तीशः उपस्थित रहावे. अशा विशिष्ट दिनांकास त्यांना अन्य कामकाजामुळे उपस्थित राहणे शक्य नसेल तर सुनावणीच्या दिनांकास संबंधित प्रकरणाची सांगोपांग माहिती असलेल्या सह सचिव/ उप सचिव दर्जाच्या अधिकाऱ्यांनाच सुनावणीसाठी पाठवावे. त्यांच्यापेक्षा कनिष्ठ अधिकाऱ्यांना पाठवू नये.

(ब) ज्या प्रकरणात लोक आयुक्त यांनी जिल्हाधिकारी, मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, आयुक्त, महानगरपालिका, मुख्याधिकारी, नगरपरिषद यांना किंवा इतर विभाग प्रमुख यांना विनिर्दिष्टपणे व्यक्तीशः सुनावणीसाठी हजर राहण्याच्या सूचना दिल्या असतील, अशा प्रकरणी संबंधित अधिकाऱ्यांनी अशा सुनावणीस व्यक्तीशः हजर रहावे.

(क) प्रशासकीय अधिकाऱ्यांच्या सोयीसाठी लोक आयुक्त व उप लोक आयुक्त यांच्याकडून जिल्हाच्या स्तरावर सुनावणी शिबिरे आयोजित केली असतील अशा वेळी संबंधित आमंत्रित केलेल्या क्षेत्रिय अधिकाऱ्यांनी (उदा. जिल्हाधिकारी, मुख्य कार्यकारी अधिकारी जिल्हा परिषद इत्यादी) सदर सुनावणीसाठी व्यक्तीशः उपस्थित रहावे.

(द) लोक आयुक्त व उप लोक आयुक्त हे जिल्हाच्या ठिकाणी सुनावणी शिबिरासाठी येतील त्यावेळी सर्व राजशिष्टाचाराचे पालन केले जाईल, याची संबंधित प्रभारी राजशिष्टाचार अधिकारी यांनी व्यक्तीशः दक्षता घ्यावी.

(इ) उपरोक्त आदेश/सूचनांचे हेतुपूर्वक उल्लंघन करणारे अधिकारी/कर्मचारी महाराष्ट्र लोक आयुक्त व उप लोक आयुक्त अधिनियम, १९७१ च्या कलम ११(२) मधील तरतूदीनुसार कारवाईस पात्र ठरतील याची देखील संबंधित अधिकारी/कर्मचारी यांनी नोंद घ्यावी.

३. सर्व मंत्रालयीन विभागाच्या प्रधान सचिव/सचिव यांनी या सूचनांचे काटेकोर पालन करावे. तसेच, या सूचनांचे काटेकोर पालन करण्यासंदर्भात त्यांच्या अधिनस्त विभाग प्रमुख/ कार्यालय प्रमुख यांना सविस्तर सूचना निर्गमित कराव्यात. तसेच, त्यांच्या विभागाशी संबंधित लोक आयुक्त व उप लोक आयुक्त यांच्याकडे आयोजित सुनावणीसंदर्भात दर ३ महिन्यातून एकदा आढावा घेऊन संबंधित अधिकारी/कर्मचारी सुनावणीस उपस्थित राहीले होते किंवा कसे याची देखील खातरजमा करावी.

४. सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या बेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संगणक संकेतांक २०११०३२५११६१२००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

र.भ.॥२५ दे.१३
(रत्नाकर गायकवाड)
मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रतीत,

मा.राज्यपाल यांचे सचिव

मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव

मा.उप मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव

सर्व मा.मंत्री/मा.राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव

मुख्य सचिव यांचे स्वीय सहायक

शासनाचे सर्व अपर मुख्य सचिव, प्रधान सचिव, सचिव

*प्रबंधक, उच्च न्यायालय, मूळ न्याय शाखा, मुंबई (पत्राने)

*प्रबंधक, उच्च न्यायालय, अपील शाखा, मुंबई (पत्राने)

*प्रबंधक, लोक आयुक्त व उप लोक आयुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई (पत्राने)

*प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय (विधानसभा), मुंबई (पत्राने)

*प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय (विधान परिषद), मुंबई (पत्राने)

*सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई (पत्राने)

सर्व मंत्रालयीन विभाग

मंत्रालयीन विभागाच्या नियंत्रणाखालील सर्व विभाग/कार्यालय प्रमुख.

(संबंधित मंत्रालयीन विभागांमार्फत)

सामान्य प्रशासन विभागातील सर्व कार्यासने

निवडनस्ती.

*****